217. številka. V Ljubljani, v četrtek 23. septembra 1920. LIII. leto.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2·—, notice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3·—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2·—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvo:	
celoletno naprej plačan .	K 180·—	celoletno	K 240·—
polletno	„ 90·—	polletno	„ 120·—
3 mesečno	„ 45·—	3 mesečno	„ 60·—
1 „	„ 15·—	„	„ 20·—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno ☞ po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje.
Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
☞ Rokopisov ne vrača. ☜

Posamezna številka velja 1 krono.
Poštnina plačana v gotovini.

Jadranski problem.

Pod tem naslovom priobčuje „Neue Zürcher Zeitung“ objektivno pisan članek o jadranskem vprašanju. Članek osvetljuje v inozemstvu italijanski imperijalizem, katerega hoče službena Italija upravičiti na podlagi zgodovinskih, nacijonalnih in strategičnih argumentov, ki pa ne pridejo v poštev, ako se hoče jadransko vprašanje rešiti pravično in na podlagi dejanskih razmer. Ker stojimo po zanesljivih poročilih neposredno pred ponovnimi pogajanji z Italijo, je dobro, da izve naša javnost, kaj in kako mislijo nepristranski inozemski politični krogi o tem za nas in za vso Evropo tako važnem vprašanju.

„Neue Zürcher Zeitung“ piše: Boj za gospodarstvo na Adriji je star nad tisoč let, in ni čudno, če se je vnel znova danes, ko je doživel zemljevid Evrope bistvene spremembe. Kar komplicira problem, je to, da sestoji iz celega kompleksa posameznih vprašanj: Trst z Istro, Reka, dalmatinsko Primorje z otoki in Albanija. In kam pogled politično prostega očesa na zemljevid bo prisodil brezdvomno vzhodno jadransko obal Jugoslovenom kot naravnim lastnikom. Ker pa se Jugoslovenom oporekajo njihove naravne pravice, je dobro, preiskati najprej vzroke onih, ki mislijo, da morejo imeti tudi pravice. Italija navaja tri argumente: zgodovinski, nacijonalni in strategični. Kar se tiče zgodovinskih pravic, trdi italijanski imperijalizem, da so že Rimljani osvojili in civilizirali vzhodno jadransko obal, posebno pa da ima ta obal od časa beneškega gospodstva čisto italijanski značaj. Res je, da se vidi povsod ob dalmatinski obali čisto italijanska, specijelno beneška kultura. Tudi je res, da so se beneški trgovci naselili v velikem številu na obali, toda večine nad domačimi Slovani niso mogli tvoriti nikdar. Kulturnega blagostanja Zadra in Dubrovnika ni provzročila beneška inicijativa, ampak kulturno stremljenje slovanskih prebivalcev, ki so zlasti v času preporoda obiskovali italijanske šole in prenesli v svojo domovino italijansko kulturo, s katero so oplodili svojo deželo. Ne gre, da bi se zgodovinske pravice izvajale iz nekdanjega beneškega gospodstva, kajti zgodovinske pravice imajo veljavo le tedaj, če so najnovejšega datuma, ker bi drugače nastala grozna zmešnjava. Italija sama bi se morala odgovedati svoji eksistenci, če bi drugi narodi, ki so bili nekoč v posesti italijanske zemlje, zahtevali svoje pravice.

Resnejše narave so nacijonalne pravice, kajti res je in potnik lahko to vedno konstatira, da je ob vsej obali slovansko prebivalstvo močno pomešano z italijanskimi elementi. Toda tudi italijanstvo te obali je mlado. Iz starejših avtorjev, n. pr. Oton Julij Weber, ki je potoval po tem ozemlju okoli leta 1810, je razvidno, da se tedaj niti o italijanstvu Trsta ni govorilo. Pred vojno je bilo v Trstu 110.000 Italijanov in 70.000 Slovencev V najbližji okolici imajo Italijani še večino, toda eno ali dve uri izven mesta je prebivalstvo čisto slovansko. Samo kraji ob istrski obali so italijanski. Istra, dežela med Trstom in Reko, pa ima skoraj 100 odst. slovansko večino. Odkar je postala Italija samostojna, je spadal Trst z Istro v krog njenih nacijonalnih aspiracij. Trst in Istra je bila programna točka vojne politike. Stotisoči mladih mož so žrtvovali za ta cilj svojo kri in življenje. Kdo naj bi jim torej oporekal, če tudi njihove nacijonalne zahteve niso bile popolnoma upravičene? Mirovna konferenca je prisodila, seveda brez posebnih debat, to ozemlje Italiji. Tako je eno vprašanje jadranskega problema — Trst in Istra — začasno in za delj časa rešeno.

Predno je Italija l. 1915. vstopila v vojno, si je zagotovila z londonsko pogodbo gospodstvo na Adriji. Ta pogodba, katere se Italija krčevito drži, nima nič skupnega z idealnimi cilji vojne — z demokracijo in samoodločbo narodov — in je ovira za mirno rešitev kompliciranega vprašanja, ker ne gre italijanska meja na podlagi te pogodbe ob italijanski obali in izključuje Adrijo kot svobodno morje, ampak gre poleg pol ducata večjih otokov in poleg nekaj stotin manjših ob vzhodni obali, na več krajih pa sega celo v Dalmacijo. Važno v tej pogodbi je to, da leži Reka onostran vzhodne črte. Takrat, ko se je sklepala ta pogodba, so imeli toliko razumevanja za eksistenčne potrebe slovanskega zaledja, da so mu pustili Reko kot izhodišče na morje. Takrat pa tudi še niso mislili na razpad Avstro-Ogrske in niso hoteli tej, če tudi močno zmanjšani državi, vzeti za življenje potrebnega zraka. Ko se je pa vojna končala na tako nepričakovan način, se je zbudil italijanski imperijalizem in razširil svoje zahteve, omalovažujoč svojega jugoslovenskega zaveznika, tudi na Reko. Ozemlje Reke je imelo pred vojno precej veliko slovansko večino, v mestu samem pa so bili Italijani in Slovani približno v ravnotežju, to pa le v mestu samem. Pet minut od mesta pa je prebivalstvo popolnoma slovansko, kakor tudi vse zaledje. Pravice italijanskega imperijalizma do Reke so bile torej že vnaprej slabo utemeljene. Italijanska aneksija tega ozemlja pa je bila pravnim potom skoraj nemogoča. Neumorni D' Annunzio je mislil, da bo rešil Reko italijanstvu s tem, da je postavil mirovno konferenco pred gotovo dejstvo. Skoraj se lahko misli, da njegova ideja ni bila povsem slaba, če se pomisli, da tako važen problem še vedno ni rešen. Eno celo leto že sedi D' Annunzio v tem pristanišču, sicer blokiran, toda izgnati ga ni mogoče ter ovira gospodarski napredek jugoslovenske države. Ko je mirovna konferenca odložila rešitev jadranskega vprašanja, so uvideli tako v Beogradu kakor v Rimu, da je treba to vprašanje rešiti sporazumno med obema interesiranima narodoma. Že pod Nittijevim ministrstvom sn se pričela pogajanja, ki so pa ostala brez rezultata. Giolitti se je že večkrat izrazil kakor Nitti. Ker pa je D' Annunzio samo za rešitev v italijanskem smislu in ne veruje več v možnost navadne aneksije, je proglasil Reko za svobodno državo pod italijanskim pokroviteljstvom. Ta način rešitve se zdi popolnoma nevzdržen in je v praksi nemogoč. Reka se ne more primerjati Gdanskim, kajti Gdansko je nemško mesto sredi nemškega ozemlja, ki je pa za Poljake eksistenčno vprašanje. Reka je jugoslovensko mesto, seveda močno pomešano z elementi naroda na drugi strani morja, sredi jugoslovenskega ozemlja in za Jugoslovene življenska potreba. Izključeno je, da bi mogli Jugosloveni za delj časa trpeti v svojem telesu tako svobodno državo. Lepega dne bi prijeli najbrž za orožje, da si osvojijo ono, kar smatrajo potrebno za svoje življenje. Posledica bi bila nova vojna. Tu je treba omeniti, da imajo na podlagi mirovne pogodbe tudi Madžari pravico do svoje cone v pristanišču.

Kar se tiče Dalmacije, so Italijani v nacijonalnem oziru zastopani največ s 4 ali 5 odst. prebivalstva in še to le v mestih. Glede Dalmacije so se Italijani zato postavili na strategično stališče.

Silno žalostno je, da kdo danes po svetovni vojni, ko obstoji Zveza narodov in ko naj bi se začela zopet enkrat mirovna doba, nastopa s strategičnimi razlogi, in še celo proti svojemu nekdanjemu zavezniku, v svrho aneksije tujega naroda. Sicer pa se zdi tudi strategični argument zelo slab, kajti če se mora imeti v posesti nasproti ležečo obal, da se zavaruje lastna, bi lahko Jugoslovenu z ravno tako pravico zahtevali zase zapadno jadransko obal. Ne sme iti za gospodstvo na Adriji, ampak za svobodo Adrije in za samoodločbo narodov, ki prebivajo ob Adriji.

Plebiscitna komisija in kupovanje glasov.

V coni A je vzcvetela v poslednji dobi živahna trgovina svoje vrste. Proletarska Avstrija kupuje slovenske plebiscitne glasove za dragi češki sladkor, za sukneno blago, sol, usnje, in vse, kar si poželi človeško srce. Tako dela zarukanec, ki odda poslednje zlate za usnjati denar iz srednjega veka, da bo njegova zbirka popolnejša.

Takšna glasovalna propaganda je po pojmih vseh civiliziranih narodov prepovedana, nepoštena. Plebiscitna komisija v Celovcu je izdala proti temu načinu pridobivanja glasov kazenske odredbe. Lepo je bilo to od nje, in pa častno, da jih je izdala samo za Slovence. Kajti Nemci morejo nemoteno kršiti zapovedi mednarodne poštenosti in prepovedi plebiscitne komisije. Ta ne zgane z mezincem.

Avstrijski uradnik bo hodil kmalu nag, ampak Schumy je kupil kar v zadnjem času zopet za tri milijone suknenega blaga, da ga zameni za plebiscitne glasove, privlekel je za 400.000 K naglavnih rut, da kupi za nje narodno zavednost naših hčera in sester in mater. Skratka, v coni A mrgoli pozemskih dobrot, ki jih izdajajo zastonj ali za neverjetno smešne cene. Usnjar Knock v Celovcu se je n. pr. tako iznebil cele zaloge, ki roma zdaj po slovenskem plebiscitnem ozemlju kot mamilo za omahljive duše.

Plebiscitna komisija to ve.

Plebiscitna komisija to vidi in ne gane z mezincem.

Naše zaupanje v nepristranost plebiscitne komisije je splavalo že po vodi.

Ampak svaka sila do vremena. Pride čas, pride pomoč, samopomoč. In tedaj ne bode plebiscitna komisija ona, ki si bo mogla v svesti si svoje pravice umivati roke.

Plebiscitna komisija, tvoje besede so dvo- in tri- in četveroumne. Kdo more še kaj dati na tvojo pravičnost? Mi ne!

Politične vesti.

= **Upravno sodišče za Slovenijo in Dalmacijo.** Poslanec dr. Dinko Puc, ki se je zadnje dni mnogo trudil za upravno sodišče, je v finančnem odboru stavil predlog, da naj finančni zakon za Slovenijo in Dalmacijo velja še le od trenotka, ko se oživotvori v smislu že obstoječih zakonov upravno sodišče za Slovenijo in Dalmacijo. Po daljši debati, v kateri je referent fin. ministrstva hotel pristati samo na to, da se ustanovi upravni senat za finančne stvari v Zagrebu, je finančni odbor omenjeni predlog, kojega sta podpirala tudi dr. Brezigar in Vesenjak, sprejel kot dodatek k čl. 206 fin. zak.

= **Uradniško vprašanje** v finančnem odboru. Minister Stojanović je v finančnem odboru o uradniškem vprašanju ter ob splošnem pritrjevanju izjavil, da se ne da več odlagati. Zahteval je, naj mu da finančni odbor potrebna sredstva ter je predlagal v to svrho zvišanje trošarine na sladkor še za en zlat dinar, tako da bi se po vladnem načrtu kg sladkorja podražil za 16 kron. Finančni odbor je ta predlog zavrnil, sprejel pa je na to predlog slovenskih demokratov, naj država odkupi od tvornic sladkorja vso produkcijo in naroča ostali sladkor iz inozemstva tudi sama. Ker bi sladkor stal državo okoli 7 dinarjev, bi mogla država zaslužiti pri kg 3 do 4 dinarje, a sladkor bi bil še vedno izdatno ceneji kot je sedaj. Na ta način bi se dobilo 200 do 250 milijonov dinarjev, kar bi skoro zadoščalo za poviške uradnikom. Ako bi še kaj primanjkovalo, naj bi se črtalo nekaj izdatkov. V tem pogledu je zlasti poslanec dr. Dinko Puc ostro kritiziral nezmiselno zapravljanje pri vojaštvu.

= **Za odpravo avtonomije Maribora.** V mariborskih političnih krogih se zatrjuje, da se bo odpravila sedanja avtonomija mesta Maribora še pred volitvami in da bo dobil nad mestom večjo oblast okrajni glavar dr. Lajnšič, kar bi bilo seveda klerikalcem jako ljubo.

= **Protićev napad na zagrebško časopisje.** Zagreb, 21. septembra. »Riječ SHS« poroča iz Beograda, da je prinesla »Samouprava« članek g. Stojana Protiča, v katerem pravi le-ta takole: V zagrebških listih, pa tudi deloma v beograjskem časopisju se opaža od pričetka avgusta sem tendenca, da naj naša zunanja politika hodi po novi poti. Sistematično se smeši orijentacija naše zunanje politike, ki meri za tem,

---

Fran Govekar: 105

Svitanje.

(Dalje.)

Planila je pokonci, iskala robec, da odhiti poiskat dr. Repiča, tedaj je potrkalo na vrata. Mislila je, da je prišla Kozlevčarka, dobrodošla v tej uri bridkosti in skrbi, in skočila je ter odprla.

A pred njo je stal — on, dr. Repič. Vzkriknila je, presenečena, prestrašena in hkratu nepopisno srečna.

»Vi? Vi?« je zagrgotala, se opotekla, se sesedla na stol in na glas zajokala.

»Ubožica, ubožica!« je izpregovoril odvetnik iz dna duše. »Prijatelja potrebujete . . samo zato sem pritekel!«

XX.

Danè se je prebudil kakor iz globoke omedlevice.

V želodcu mu je bilo slabo, v požiralniku je čutil ščemenje, kakor bi se mu po goltancu in nebu lepila grenka ilovica, v glavi pa ga je bolelo, kakor bi mu tičal v možganih debel klin ter se vrtel okoli svoje osi.

Oblit od vročega znoja in z gorečo glavo se je oziral po svoji sobi, zaječal in stisnil čelo med dlani.

Na tleh so ležali pohojen klobuk, prevrnjen stol in blatna suknja. Obut in oblečen je ležal na postelji, skozi okna pa je sijalo solnce in je v sobo prihajal poulični hrup.

Bolan je bil Danè. Telo ga je bolelo, želodec se mu krčil in glava mu je hotela razpočiti. Ko pa se je domislil minole noči, ga je zadelo kakor s kolom. Zaječal je iznova, planil kvišku in omahovaje zlezel s postelje, omahnil na stol.

Kaj se je zgodilo! In kaj se zgodi!

Težko je mislil Danè, in spomini na dogodke minole noči so mu povzročali bolečine, kakor bi se mu po prazni lobanji kotalilo ostro kamenje semtertja. Splazil se je k umivalniku, vtaknil glavo v vodo, izpil zaporedoma polne čaše mrzle studenčnice, odprl na stežaj vsa okna in hlastal po svežem vzduhu.

Takrat pa je čul, kakor je dejal nekdo pod oknom:

»Vsa je bila v krvi! Tak lopov! Še danes ga obesijo ali pa ustrele!«

Dva meščana sta hitela mimo in se razburjena razgovarjala. Trop francoskih grenadirjev se je ustavil pred hišo, ogovoril šaserja, ki jim je prišel naproti in ž njimi v živem pomenku počasi odkorakal dalje. Vojaška patrulja z nasajenimi bodali je tekla nekam po sredi ulice, v bližini je grmel boben, iz daljave je zavrisnil visoko uglašen rog in troje kirasirjev je prijezdilo od nekod v naglem diru na svojih mršavih konjih.

Danetu je postalo jasno: vsi govore in vsi se zgražajo nad snočnjim dogodkom! Alzačanovo nasilstvo razburja Ljubljančane in Francoze; gotovo se izvrši naistrožja preiskava in potem se razkrije, da je kriv vse nesreče in grdobije pravzaprav le on, Gregor Danè!

In brivskega mojstra je kar naenkrat ostavila vsa bolezen, v glavi so se mu hipoma razkadili težki alkoholni oblaki in zavedal se je, da je zagazil s svojim pajdašenjem z Alzačanom v obupen položaj.

Veseljačenje, ki je trajalo dva dni, se zaključi prokleto žalostno! Vse gostilne sta obšla in popila vina in žganja toliko, da sta podivjala in omagala. Od sobote do ponedeljka sta spala jedva par ur.

Danè se je spominjal, da je bil z Alzačanom tudi na Viču, kjer je z belo zastavo, ki si jo je bil sešil in pripravil sam, mahal v pozdrav Bernadottovi diviziji ter kričal kakor besen blaznik: »Vive le republique!«

Sam vrag ga je menda obsedel. Zaboga, če ga je slišal kak avstrijski vohun, ki ga ovadi!

A potem?

Z Alzačanom sta se vlekla omahovaje v Ljubljano, pila, pela in razgrajala po različnih krčmah in — zaboga! — tudi na Sv. Petra cesti sta bila ter silila v gostilno »Pri treh gavtroščah« . . . Toda ondi je popivalo že polno francoskih seržantov, v zgorenji sobi pa so bili zbrani francoski častniki.

Po veži sta se motovilila, dokler se ni doli po stopnicah prikazala Nežika Verderberica, vsa žareča in krasna v svojem zdravju. S smehom, ki je bil žgoč kot kopriva in jedek kot žolč, se mu je zarogala Nežika in vzkliknila z neznosnim zaničevanjem:

»Šema pijana, ali si zopet tu, in tak-le prihajaš k meni? Kar pojdi zopet tja, koder si se potepal doslej!«

Čisto natančno se spominja Danè, da ga je bilo v tistem hipu sram, kakor še nikoli, in, dasi pijan, je čutil, kako ga je srce zabolelo. Saj ni hotel iti k Verderberici, sam Bog ve, a Alzačan ga je vlekel tja siloma. Nežika se mu je vsedla v srce. Samo o njej je govoril in koprnel za njo s slo, ki je bila neukrotljiva.

»To je ženska! Zapisal bi se zanjo s srčno krvjo samemu hudiču!« je vzdihoval šasér. »K nji moram, in moja mora biti!«

Šasér je govoril vse tisto, kar je čutil Danè, čutil z gnevom in obupom. In ko se jima je v možganih že zameglilo, je jecljal Danè svojemu prijatelju, kako blazno je ljubil še nedavno sam to žensko, a kako podlo ga je prevarila z avstrijskim aristokratskim častnikom ter ga dala vreči iz hiše, kjer je bil včasih prežival najlepše svoje ure in ostavil največ svojega denarja.

»Zaničujem jo sedaj,« je čenčal šasérju, »zaničujem! Ubogo šivankarico sem še mladenič ljubil, kakor je ni ljubil nihče na svetu; že takrat me je imela za norca. Odpustil sem ji, saj je bila s svojim prvim možem dovolj izpokorjena . . . Zopet sem jo ljubil vdovo in zanjo bi bil storil vse, pa če bi tudi zahtevala, da ubijem lastno ženo in se oženim ž njo . . . Toda ni bila vredna moje ljubezni. Pogine naj v sramoti! Vzemi jo, tvoja bodi, in ko jo zapustiš, ji z največjim zadoščenjem zalučim v obraz: »Prav se ti je zgodilo, soldaška vlačuga!«

da se naslonimo na naše velike vojne zaveznike Rusijo, Anglijo in Francijo. Osobito se napada Francijo in Francoze. Kampanjo proti našim vojnim zaveznikom vodi znani zagrebški demokrat Toni Schlegl s svojim bratom in nekim bivšim avstro-ogrskim generalnoštabnim častnikom pri »Agramer Tagblattu«. Da se vodi ta kampanja na račun Nemčije in Avstrije in s pomočjo nemškega denarja, je takoj jasno, če se vidi, kako navaja »Agramer Tagblatt« citate »tega velikega lista«, t. j. dunajske »Neue Freie Presse« in njenega zaveznika budimpeštanskega »Pester Lloyda«. Da bi »Agramer Tagblatt« bolje kopiral židovsko dunajsko »Prešo«, je uvedel posebno rubriko »Slavenkrieg« za vojno med Poljaki in Rusi. Ti gospodje, ki smešijo naše zaveznike, zahtevajo novo orijentacijo naše zunanje politike v imenu jugoslovenskega naroda, kateremu se vsiljujejo kot predstavniki. — Tako »Samouprava«. Bolje bi bilo vsekakor za g. Stojana Protića in za politiko, če bi ne zavajal v politično borbo tako neumestnih napadov na posamne osebe in na časopisje.

= **Spor med Protićem in ministrom Markovićem.** »Novosti« poročajo iz Beograda, da je med Stojanom Protićem in ministrom za konstituanto Markovićem došlo do spora in da je dr. Marković izstopil iz uredništva »Samouprave«. Stojan Protić je v nedeljski »Samoupravi« priobčil članek, v katerem napada sedanjo vlado in ministrskega predsednika ter očita vladi, da vlada reakcijonarno. Končno napada tudi ministra za konstituanto dr. Markovića radi zakona o uredbah, po katerem naj bi se oblast parlamenta prenesla na vlado. O tem predlogu pravi Stojan Protić, da zasluži zgražanje ter imenuje ministrskega predsednika in ministra za konstituantn slabiče. V parlamentarnih krogih sodijo, kakor poroča list, da namerava Stojan Protić izzvati krizo vlade in vreči ministrskega predsednika dr. Vesnića. Del radikalne stranke ima baje namen desavirati sedanjo vlado pred ljudstvom. Vzrok temu so v prvi vrsti volitve, kakor tudi pridobiti Stojanu Protiću zaupanje.

= **Čehi kidajo jugoslovenski Avgijev hlev.** Zaradi nezaslišanosti pri naši carini se je po našem časopisju razlilo že cele sode črnila. Dokazovala se je nepraktičnost, zastarelost, za to silna škodljivost okornega carinskega postopanja ter se je na vse načine zlepa in z grda, zahtevalo, naj se nemudoma zacarinjevanje modernizira in nesposobneže odstrani. Iz interesov naše države, naše trgovine in obrti se je to zahtevalo. Zaman! Vsi nešteti kričeči dokazi so bili bob ob steno. Vsa naša borba, vse kritike celokupnega nekorumpiranega jugoslovenskega časopisja, vse graje naših poslancev — vse je ostalo brez uspeha. Očitali so nam osebnosti, hujskanje, maščevalnost in nam podtikali sploh najgrše motive. Nam je bilo težko, ker Bog je priča, da smo imeli pri vsej borbi za remedure pri carini vedno edinole državni interes v mislih, da smo se borili le stvarno in le na korist naroda, trgovca in industrije, pravice in resnice, ter da nimamo niti sence osebne ali celo plemenske mržnje. Nasprotno! Svaki brat nam je mio koje vere bio. Toda reakcijonarec, terorist in korupcijonist ne sme biti niti Srb, niti Slovenec, niti Hrvat. Veseli smo zato, da se je sedaj oglasila češkoslovaška carinska komisija, ki je našo grajo potrdila ter nam prinesla polno zadoščenje. Čehi so se spravili nad carinski jugoslovenski Avgijev hlev in zdaj ga hočejo izkidati. Ali se jim to posreči? Ali se jim to dopusti? Radovedni smo, ali se vsaj Čehom posreči napraviti red ter se s tem da zadoščenje krivično oškodovanim krogom. Naravnost povedano: naše upanje ni veliko . . .

= **Dr. Šimrak in sodišče.** »Jutarnji list« poroča iz Beograda, da je predsedništvo parlamenta sprejelo od bana dr. Laginje šest predlogov, v katerih se zahteva izročitev dr. Šimraka sodišču.

= **Efijaltstvo.** »Naprej« je priobčil v petkovi svoji številki bombastičen članek glede uradništva. Jedro članka je v stavku: »Generalni štrajk je edino sredstvo, ki bi moglo privesti gospodo spodaj (v Beogradu) k pameti«. Ker ogromna večina javnih nameščencev v Ljubljani ni bila mnenja, da je danes general. štrajk edino sredstvo, se organizacije z vprašanjem štrajka sploh niso še bavile. Tudi predsednik ZJŽ. je izjavil, da organizirani jugoslovanski železničarji vzlic izzivanjem ne bodo stavkali. Takisto so bile govorice glede štrajka poštnih uslužbencev brez podlage. Razloge, ki govore proti štrajkom, je jasno povedal tudi naš list. Ovreči politične in socijalne razloge ni nihče niti poskusil, dasi jih je ponovil na seji dne 11. t. m. pred polnoštevilno zbranimi zastopniki organizacij javnih nameščencev sam predsednik Osrednje zveze ter dasi je opetovano pozval, naj se stavijo predlogi. Noben sluga, noben poduradnik, niti uradnik ni stavil protipredloga za generalni ali vsaj za delni štrajk; niti demonstracije ali pasivne rezistence ni nihče predlagal. Vsi javni nameščenci so pač navedene razloge za enkrat še vpoštevali in so sklenili — še počakati. Da so storili prav, dokazujejo brzojavke iz Beograda! Kakšen bo končni uspeh, se pokaže v kratkem, in na to dobé organizacije zopet priliko, da se izjavijo. Ker se Osrednja zveza zopet ni dala speljati na led, ker se predsedstvo Osrednje zveze ni maralo prenagliti ter je zavrnilo vsa politična hujskanja, se zdaj togoti »Naprej« ter očita na vse strani efijaltstvo; »Nova pravda« pa podtika našemu članku strahopetnost in smešno ambicioznost. Efijalt je prodal rojake v gotovo smrt, javni nameščenci pa so bili z vpoštevanjem razlogov, ki govore proti štrajku, rešeni gotove nesreče. Strahopetno je hujskati itak razburjene duhove k nepremišljenostim, pogumnost pa tem duhovom upreti se ter jih opozoriti na nevarnost, ki preti njim in državi. »Same besede o revoluciji in o plačah mečejo ti banditi med uradništvo samo za to, da bi uradništvo drlo za njimi. Naše delo pa je resno in odločno; hočemo uspehe, ne samo žrtve!« Tako piše isti »Naprej« z ozirom na delavce; uradniki pa naj se spuščajo v revolucijo in naj imajo žrtve? — Na dan s takim predlogom! Videti in slišati hočemo te revolucionarne junake iz lica v lice, ko sprejmo odgovornost za vse posledice. Brez štrajka je doseglo uradništvo, da se »gospoda spodaj« bavi z uradniškim vprašanjem; člani demokratske zajednice ga forsirajo v odseku in v plenu. Končni uspeh seveda ni odvisen le od njihovega truda! Nadejamo pa se, da med narodnimi predstavniki ni Efijaltov, ki bi izpremenili demokrate v Leonide.

= **Salvemini »častni Jugosloven«.** Italijanski nacionalisti zbesne radi vsake pametne besede, ki se izreče iz italijanskih ust. Prav malo je takih pametnih besed, toliko večje pa je divjanje nacionalistov radi vsake. Salvemini presoja trezno jadransko vprašanje in je spisal tudi objektivno brošuro o jadranskem problemu. Nacionalisti si dovoljujejo tudi to neokusno šalo, da pretvarjajo njegov priimek v »Slavemini«. On je bil edini, ki je v italijanskem parlamentu vstal proti D' Annunzijevim pustolovščinam in prečital tudi pesem arditov, ki jo je zložil D' Annunzijo in ki pravi: La squadra del Quarnero veloce piu del vento andrà a gettare le bombe sul nuovo parlamento. (Kvarnerska četa, hitrejša od vetra, pohiti metat bombe na novi parlament.)

= **Avtonomija Gornje Šlezije.** Iz Varšave se poroča, da vsebuje načrt za avtonomijo Gornje Šlezije sledeča določila: Poljski prideljena ozemlja Gornje Šlezije tvorijo integralni del poljske republike. Ta ozemlja tvorijo posebno pokrajino z obvezno krajevno avtonomijo. Prebivalci nove pokrajine, katerim se je priznalo poljsko državljanstvo, uživajo popolno pravno enakopravnost. Vse izjemne odredbe se odpravijo. Volitve v državni zbor se bodo vršile na podlagi splošne, direktne, enake in tajne volilne pravice. Na vsakih 25.000 prebivalcev pride po en poslanec.

= **Sufragetka Pankhurst v Rusiji.** Iz Moskve poročajo, da je dospela v Petrograd znana angleška sufragetka Silvija Pankhurst.

—*—

Telefonska in brzojavna poročila.

RAZMEJITEV MED JUGOSLAVIJO IN BOLGARIJO.

— d **Beograd,** 20. sept. Bolgarsko-jugoslovenska razmejitvena komisija bo v kratkem pričela postavljati mejnike v obliki piramid. Mejnike bo postavila od Deždanog Kladenca do Donave naša država, od Deždanog Kladenca do Tombe ter na točki, kjer se stekajo grška, naša in bolgarska meja, pa bolgarska država na svoje stroške.

ZOPETNA POOSTRITEV KRIZE V ITALIJI.

— **Milan,** 21. septembra. Včeraj še se je zdelo, da pride med zvezo industrijcev in delavci do sporazuma, danes pa so se pojavile nove težkoče, ker nameravajo industrijci priznati samo formelno kontrolo države nad svojimi obrati.

PRED GENERALNO STAVKO V NEMČIJI.

— **Berlin,** 21. sept. Danes dopoldne se je vršil tu velik shod komunistov, katerega se je udeležilo več tisoč delavstva, osobito mnogo pa brezposelnih. Razni govorniki so pozivali delavstvo, da nastopi z jutrišnjim dnem v generalno stavko, ne oziraje se na sklepe, katere bodo napravili delavci drugih socijalističnih strank. Po shodu je prišlo do burnih demonstracij proti desničarskim socijalistom pred uredniškimi prostori »Vorwärtsa«.

STAVKA UKRAJINSKIH ŽELEZNIČARJEV.

— **Dunaj,** 21. sept. Ukrajinski dopisni urad javlja iz Tarnova: Stavka železničarjev v Ukrajini je popolna, tako da ne vozijo niti vojaški vlaki. Poleg političnega ozadja so igrala tudi gospodarska vprašanja pri tej stavki veliko vlogo. Kmetje pa tudi železničarji se branijo sprejeti od ruske sovjetske vlade izdan denar. Nihče se ne pokorava kategoričnim ukazom, ki prihajajo dan za dnem iz Moskve. Vsled tega je že opetovano prišlo do krvavih spopadov med stavkujočimi in sovjetskimi četami. Železničarska stavka je tudi glavni vzrok naglega prodiranja poljskih čet, ker boljševikom ni mogoče hitro poslati fronti ojačenja.

DEFICIT V NEMČIJI.

— **Berlin,** 21. septembra. V političnih in parlamentarnih krogih se zatrjuje, da bo znašal nepokriti deficit Nemčije za tekoče upravno leto 16 milijard mark.

KRIZA FRANCOSKE VLADE REŠENA?

—**Berlin,** 21. sept. »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Pariza, da je vprašanje predsedništva francoske republike že rešeno. Dosedanji ministrski predsednik prevzame mesto predsednika francoske republike, Poincaré postane ministrski predsednik, Briand pa prevzame posle zunanjega ministrstva.

FRANCIJA IN ZVEZA NARODOV.

— d **Dunaj,** 21. sept. Listi javljajo iz Pariza, da je Francija sklenila, da izstopi iz zveze narodov, če bi za sprejem Nemčije v zvezo narodov glasovalo dve tretjini zastopnikov.

ARETACIJA KOMUNISTIČNIH VODITELJEV V RIGI.

— **Riga,** 21. sept. Tu je bilo v zadnjih dnevih aretiranih mnogo uglednih komunističnih voditeljev. Oblasti so našle več lokalov, v katerih je bilo nakopičenega mnogo boljševiškega propagandnega materijala.

IZPRED MARIBORSKE POROTE.

Maribor, 21. septembra. Danes so se vršile pred mariborsko poroto štiri razprave radi tatvin. Fran Sodec iz Male Nedelje je ukradel kot hlapec svojemu gospodarju v Št. Jurju ob Ščavnici v zvezi s tovarišem Fraglom 2 kobili v vrednosti 32.000 K. Fragla so oblasti takoj prijele in je bil pri zadnjem porotnem zasedanju obsojen na 3 leta ječe. Franu Sodcu pa se je posrečilo uiti v Nemško Avstrijo, ko pa se je vrnil, se je sam javil sodišču. Obsojen je bil na tri leta ječe in po prestani kazni v prisilno delo. — Konrad Turk iz Slovenje vasi je pred nedavnim izvršil v Ptuju in okolici štiri vlome pri raznih obrtnikih in po trgovinah. Obsojen je bil na tri leta težke ječe. — Pri popoldanski razpravi se je razpravljal prvo slučaj Vinko Gajška iz Čepmožišča, ki je kot hlapec ukradel svojemu gospodarju 6520 K ter pobegnil v Maribor, kjer je bil aretiran. Obsojen je bil na 18 mesecev težke ječe. Končno se je razpravljalo še proti Ludviku Laporščaku iz Graškovja, ki je služil pri mesarju Zamoli, kateremu je odnesel konjsko opravo. Obsojen je bil na 18 mescev težke ječe.

VOJNA SODIŠČA V RUSIJI.

— d **Dunaj,** 21. sept. Listi javljajo, da so v Rusiji zopet pričela delovati vojna sodišča. Izvršujejo se cele množine eksekucij na smrt obsojenih.

Iz naše kraljevine.

— **Spomenik Harambašiću.** V Dolenjem Mihajlovcu je bila v nedeljo velika slavnost, na kateri so svečano odkrili spominsko ploščo hrvatskemu pesniku dr. Avgustu Harambašiću. Slavnosti je prisostvovala velika množica ljudstva iz najbolj oddaljenih krajev, kakor tudi mnogo odličnega občinstva. Harambašič je pesnik »Zrinski Frankopanke«, iz katere so znani zlasti verzi: »O ko svoju zemlju ljubi i ko neće biti rob, temu krvnik glavu rubi, taj u hladan pada grob«.

— **Darežljivost zagrebškega nadškofa dr. Bauerja.** Zagreb, 21. septembra. Kakor znano se je otvorila pred kratkim v umetniškem paviljonu na Trgu I. razstava Meštrovićevih del. Dohodki te razstave so namenjeni našim beguncem iz zasedenega ozemlja in vsak posetnik razstave je po svojih močeh prispeval v ta dobrodelni namen. Te dni je posetil razstavo tudi zagrebški nadškof dr. Bauer, čigar letni dohodki se cenijo na 6 milijonov kron in daroval za naše begunce reci in piši — 60 kron ali 15 dinarjev!

Neodrešena domovina.

— **Z Goriškega.** Tudi v Kojskem v Brdih je zopet oživelo društveno življenje. S pomočjo godbenega društva in s sodelovanjem sokolske godbe so priredili veselico, ki je jako lepo uspela v moralnem in materijalnem pogledu. Krepko je donela ta dan slovenska pesem v Brdih. — Italijani v Gorici razobešajo ob vsaki priliki italijanske zastave. Domačini manj, v glavnem regnicoli. Da bi bilo več italijanskih zastav, ker je mlačnost pri domačinih vedno večja, hodijo italijanski prenapeteži na podrtine slovenskih hiš in tam razobešajo zastave. Tam tudi ostanejo, dokler jih veter ne raztrga. — Narodna Tiskarna v Gorici bo izdala tudi za leto 1921. koledar, ki bo obsegal poleg običajnega gradiva tudi okoli 1000 slik v vojni padlih mladeničev in mož z zasedenega ozemlja. Koledar bo imel prilogo in sicer knjigo povesti, humoresk in sličic pod naslovom »Božje solze«, ki jih je poslovenil dr. Alojzij Gradnik. Naročnina za obe knjigi 4.50 lir. — V Gradišču ob Soči so aretirali trgovca Fr. Castellana, pri katerem so našli 15.000 kg železa, 2000 kg bakra, 3700 kg cevi za vodovodne naprave in še mnogo drugega takega materijala v vrednosti 400.000 lir. Castellan noče povedati, odkod je vse to nabral. — Pri sodniji v Červinjanu se je vršila razprava proti bivšemu okrajnemu glavarju Josipu Gasserju (sedaj uslužbuje v Mödlingu) radi navijanja cen. Branitelj dr. Flego je izvajal, da vsa obtožba sloni na izmišljotinah Gasserjevih nasprotnikov. Gasser je oproščen.

— **Tožba za povrnitev škode** je vložil goriški rojak J. Faletič, ki je ameriški državljan potom državnega oddelka (Department of State) v Washingtonu proti italijanski vladi. Italijani so mu porušili hišo in drevje na njegovem posestvu posekali. Državni oddelek ameriške vlade je sprejel tožbo in bo izterjal od italijanske vlade odškodnino za Faletiča.

— **Radi kuge na Reki.** Zagreb, 21. septembra. (Uradno.) Do nadaljnje vladne odredbe je prepovedan vsak prehod demarkacijske črte pri Bakru ali katerekoli strani. Obmejne oblasti imajo navodila, naj vsak poizkus prekoračenja demarkacijske črte preprečijo, če tudi s silo. (Opomba LDU.: Kakor znano, se je na Reki pojavila črna kuga in so bili doslej že 4 smrtni slučaji.)

Regentov poset v Bosni.

Kraljevič v mestni zbornici.

— d **Sarajevo,** 20. sept. Okoli 10. dopoldne je prišla pred poslopje deželne vlade, kjer se nahaja kraljevičev dvor, kraljeva gardna konjenica. Ob 10.40 je vstopil regent v šesterovprežni voz, pred katerim je jahala kraljeva konjenica z banderjem v slikovitih bosanskih narodnih nošah na čelu. Po ulicah so bili razvrščeni različni vojaški oddelki in velika množica ljudstva, ki je navdušeno nazdravljala regentu, ki se je v lahnem tempu vozil mimo v mestno svetovalnico. Tam ga je pozdravil mestni župan g. Aristotel Petrovič: »Vaše kraljevo Visočanstvo! Srečni smo, da Vas moremo pozdraviti v našem domu kot svobodni meščani. Dobro nam došel!« V sejni dvorani ga je pričakoval občinski odbor in drugi odličnjaki. Župan je prosil regenta, da se podpiše v spominsko knjigo, kar je kraljevič rad storil.

V pravoslavni cerkvi.

— d **Sarajevo,** 20. sept. Kraljeva garda in mestni redarji so držali red v ulicah Kralja Petra in Strossmajerja, ko so trobentači kraljeve garde na konjih pri Principovem mostu javili, da kraljevič odhaja iz mestne svetovalnice v novo pravoslavno cerkev. Na vhodu v cerkveno dvorišče je pričakoval kraljeviča odbor cerkvene občine s predsednikom na čelu. Od vhoda na dvorišče do cerkvenih vrat je bil postavljen podij, pokrit s preprogami in zelenjem. Dame, ki so stale na obeh straneh podija, so posipale kraljeviča s cvetjem, ko je šel v cerkev. Pri glavnem vhodu ga je sprejel arhierej Zimonjič, mostarski metropolit in upravitelj sarajevske metropolije in mu ponudil križ za poljub. V spremstvu škofa Ratoniča iz Tuzle, škofa Popoviča iz Banjaluke in 30 svečenikov je spremil arhierij Zimonjič kraljeviča v cerkev. Kraljevič je zavzel vladarski stol, na njegovi desni strani so stali ministrski predsednik dr. Vesnič, ministri, predsednik deželne vlade dr. Srskič ter drugi odličnjaki, na drugi stani pa je bila skupina seljakov. Pomnoženi zbor pevskega društva »Sloge« je pel kraljevo himno »Bože pravde«. Po zahvalni službi božji je kraljeviča pozdravil arhierej Zimonjič.

V katoliški cerkvi.

— d **Sarajevo,** 20. sept. Iz srbske pravoslavne cerkve je odšel prestolonaslednik v rimsko-katoliško stolno cerkev. Na trgu Fra Grga Martiča se je zbrala ogromna množina naroda, ki je navdušeno pozdravljala Njegovo Visočanstvo. Pri vhodu v cerkev ga je sprejel škof Ivan Šarič z bosanskim škofom Fra Mišičem in banjaluškim škofom Fra Jaričem. Regent je stopil na posebno zanj odrejeno mesto na levi strani oltarja, škofje pa so z vsem duhovništvom odslužili službo božjo. Slavnostni akordi zahvalne pesmi so napravili globok vtis na vse prisotne. Ko se je regent vračal iz cerkve, se je pela »Lepa naša domovina«.

V mošeji.

— d **Sarajevo,** 20. sept. Okoli poldne je prišel regent s svojim spremstvom pred begovo džamijo. Pri glavnem vhodu preko ulice do zida Kuršumli medrese je bil postavljen slavolok z napisom: »Dobro nam došel!« Pred vrati je pričakoval regenta reis ul ulema Džemaludin efendija Čaušević z drugimi dostojanstveniki. Pozdravila sta ga reis ul ulema in sarajevski muftija Maglajlič, nakar ga je reis ul ulema prijel pod pazduho in ga spremil v džamijo na posebno odrejeno mesto. Občinstvo je navdušeno pozdravljalo kraljeviča. Potem je reis ul ulema vedel regenta pod pazduho v džamijo, kjer je bila razprostrta dolga cerkvena preproga od vrat do džamijskega mihraba. Na levi strani je bil pripravljen prostor za kraljeviča. Na desni strani so stali najuglednejši muslimani iz Sarajeva in z dežele. Takoj pri prestolu so stali muftije in šerifski sodniki. Reis ul ulema je peljal regenta do tretje stopnice prestola in ga nagovoril tako-le: »Muslimanski predpisi nam nalagajo, da spoštujemo svoje vladarje. To versko dolžnost smo vršili tudi takrat, ko naši vladarji niso bili naše krvi in jezika. Bog je dal, da imamo danes svojo narodno dinastijo, s katero nas razen vzvišenih predpisov veže tudi jezik. Srečni smo, da imamo sedaj v svoji sredini člana te vzvišene dinastije Nj. kr. Vis. regenta Aleksandra. Pozivljam Vas, da v tem srečnem trenotku pošljete vročo prošnjo najvišjemu Alahu za zdravje, dolgo življenje in srečno vladanje regenta Aleksandra, našega ljubljenega kraljeviča Aleksandra. Proučil bom dovo v arabskem jeziku, Vi pa jo spremljajte z menoj.« Nato je reis ul ulema proučil dovo, v kateri se moli za zaščito Alaha za regenta in za srečo pri vseh njegovih podjetjih. S tem je bila svečanost končana in regent je s svojim spremstvom zapustil džamijo. Narod ga je zopet burno pozdravljal.

Avstrija je izgubila vsako upanje glede Koroške. Pogajanja, da bi odpadel plebiscit.

— **Dunaj,** 21. sept. *Izvestitelj Dopisnega urada doznava iz dobro informiranih krogov, da dunajska vlada zopet resno misli na direktna pogajanja z Jugoslavijo glede Koroške. Tak namen je namreč pred meseci že obstajal, a se takrat ni izvedel, ker se je na podlagi izvestnih obljub pričakovalo, da bo plebiscit kljub vsemu ugodno izpadel za Avstrijo. Danes pa, po dosedanjem razvoju dogodkov na Koroškem v dunajskih vladnih krogih nihče več ne dvomi, da izpade plebiscit v coni A v prilog Jugoslaviji. Tudi glede cone B s Celovcem vred se vsled došlih poročil porajajo resne skrbi. Ker pričakuje dunajska vlada od direktnih pogajanj glede Koroške več dobička, kakor od plebiscita in ker želi tudi iz gospodarskih razlogov ostati v dobrih odnošajih z Beogradom, je po dobljenih informacijah sklenila, da v najkrajšem času predloži beograjski vladi načrt, po katerem naj bi se glede sporne Koroške dosegel sporazum.*

—

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 22. septembra 1920.

— **Poziv!** *Naprošamo vse one, ki so bivali nepretrgano 7 let pred 1. januarjem 1919 v pasu A ali B koroškega plebiscitnega ozemlja in ki so bili še 1. januarja 1919 stalno v coni B, da nemudoma to naznanijo potom dopisnice Narodnemu svetu v Borovljah.*

Nemški listi poročajo, da je Avstrija dovolila vsem svojim uradnikom in razna podjetja vsem svojim uslužbencem, ki imajo glasovalno pravico v plebiscitnem ozemlju, primeren dopust in prosto vožnjo po železnicah, da se morejo glasovanja udeležiti. Vsi naši upravičenci glasovanja v plebiscitnem ozemlju se pozivljajo, da se javijo pri svojih nadrejenih uradih, podjetjih ali gospodarstvih, da dobijo potreben dopust. To se pa mora zgoditi takoj, da bodo že sedaj poskrbeli za to, da bodo vpisani v glasovalne imenike. V smislu 9. razglasa je določen rok za reklamacije od 23. do 29. septembra. Vsi oni, ki vedo za kakega koroškega Slovenca pri tem uradu ali onem obratu in ki ima glasovalno pravico, naj ga na to opozorijo.

— **Poverjenik za socialno politiko g. dr. Vladimir Ravnihar** sprejema stranke vsak torek in petek ob 11. Na stanovanju ali v odvetniški pisarni ne sprejema. Odklanja tudi vsako intervencijo v zadevah, v katerih odločuje poverjeništvo kot druga instanca, kakor n. pr. v stanovanjskih zadevah, ker je smatrati

ako posredovanje za nedopustno uplivanje na odločbe druge instance.

— **Konec letnega časa.** Minister za socialno politiko je naročil kompetentnim oblastem, naj 1. oktobra ob treh zjuraj pomaknejo ure za eno uro nazaj. Odtlej se bo računalo po zimskem času.

— **Nemške bajke o naših načrtih glede Koroške.** Posebni korespondent dunajske »Neue Freie Presse« iz Velikovca je sporočil svojemu listu tole raco: »Jugoslovenski general Maister, ki je zaslovel po svojem vpadu v Maribor, je bival do sobote v Velikovcu. Ker so se jugoslovenske čete od tamkaj umaknile, je tudi general zapustil mesto ter odšel v Klopinj na Klopinjsko jezero, kjer stanuje v vili znanega dunajskega profesorja Wertheima. Od tamkaj organizuje, kakor sporočajo tukajšnji podučeni krogi, puč, da bi se polastil, ako bo potreba, s silo cone A, ako bi ljudsko glasovanje končalo z jugoslovenskim neuspehom. General Maister je v to svrho v klopinski in velikovški okolici odredil to-le: Orožniki in civilisti, ki bi se morali odstraniti iz cone A, se nameste pri kmetih kot hlapci. Tudi jugoslovenski častniki so našli streho v jugoslovenskih kmetskih hišah, tako da ima general Maister tudi sedaj po službenem odhodu srbskih čet možnost, da razpolaga z znatnimi četami vojakov in orožnikov. V Velikovcu presojajo položaj kot zelo nevaren, od kar je slovenski Narodni svet izvazil javno mnenje, da sicer še ni prišel ugodni čas za prevrat v coni A, da pa je takšen prevrat brezpogojno potreben, ako se razvijejo dogodki na škodo Jugoslovenov.« — Vse to so seveda nemške bajke. Naše stališče v plebiscitni coni A na Koroškem je tako trdno, da nam ni treba misliti prav na nobeden puč. Nad vsak dvom je vzvišeno, da dobimo na Koroškem v najneugodnejšem slučaju 65—70 odst. vseh glasov za Jugoslavijo, zato nam niti v sanjah ne prihaja na misel, da bi si z oboroženo silo hoteli prisvojiti ozemlje, ki nam itak pri svobodnem glasovanju pade v naročje kot zrelo jabolko.

— **Znamenje časa.** Nemci v Celju imajo svojo nemško ljudsko šolo. Prvi razred te ljudske šole pa so morali letos zatvoriti, ker sta se v to šolo javila samo dva učenca. »Cillier Zeitung« je radi tega silno razburjena in očita šolski oblasti, da je deco nemških roditeljev z nasilnimi sredstvi primorala, da so svoje otroke vpisali v slovenske šole. Da je takšno očitanje brez vsake podlage, nam ni treba povdarjati.

— **Sestanek za sprejem koroških otrok** se vrši danes dne 22. t. m. ob 6. zvečer na magistratu v mestni posvetovalnici. Prosimo vsa društva brez razlike strank, visokošolstvo, vse ljudske in meščanske šole in višji gimnazij itd., da pošljejo zastopnike na ta sestanek. Delajmo, dokler je še čas! Otroci pridejo v Ljubljano 28. t. m. Pripravljalni odbor.

— **Čudno nesoglasje.** V volilni imenik za konstituanto imajo glasom naredbe priti vsi oni, ki so imeli v Sloveniji domovinsko pravico vsaj že 1. decembra 1918. V Saint Germainski mirovni pogodbi pa si je naša država v členu 76. izposlovala ugodnost, da morajo vsi oni, ki so šele po 1. januarju 1910 dobili v kaki sedaj jugoslovenski občini domovinsko pravico, za potrditev državljanstva šele prositi in jih naša država lahko odkloni. Ljudem torej, katerim bo naša država nekega dne morda rekla: »Vas ne sprejmem«, daje ista država danes na svobodo, da smejo soodločati o naši ustavi in drugih življenjskih vprašanjih te države! — Tista anekdota o ostriženih konjih ima res globok smisel. Kdor je ne pozna, naj druge vpraša, ki jo poznajo: Preden bi bil zajec v Beogradu dokazal, da ni konj, bi bil že zdavnaj ostrižen; zato je raje ušel iz države. Preden bi v Beogradu spoznali, da zgoraj navedeni pogojni državljani zdaj pač še ne bi smeli voliti, bo volitev že zdavnaj pri kraju.

— **Z Reke** so te dni pripeljali v ljubljansko bolnico tri bolnike. Ker se je na Reki, kakor je znano, v zadnjem času pojavila bubonska kuga, je nevarnost, da bi se ta strašna bolezen zanesla tudi k nam. Zato je največja opreznost na mestu. Prepričani smo, da je vodstvo bolnice ukrenilo vse potrebno, da se bolnike, ki so došli z Reke, izolira, dokler se ne izkaže, da je vsaka nevarnost izključena.

— **Na svojem študijskem potu** po Jugoslaviji je prispel v Ljubljano urednik praških »Narodnih Listov« g. Urban, ki je dobil novinarsko stipendijo v studijske svrhe v inozemstvu od ministrstva zunanjih poslov. G. Urban se bo mudil nekaj dni v Ljubljani in odida potem v Zagreb.

— **Novi okrajni šolski nadzornik za mesto Ljubljano,** g. Hočevar nastopi te dni svojo službo.

— **Prepovedan shod v Velikovcu.** Pretekli teden smo poročali, da je okrajno glavarstvo prepovedalo shod v Velikovcu, ki so ga sklicali ondotni Nemci. Ta vest je bila netočna. Shod, ki je bil prepovedan, so nameravali prirediti Slovenci.

— **Izgnan D' Annunzijev Žid.** Ljubljanska policija je izgnala reškega verižnika Balin Perl Mojzesa, po pokolenju poljskega Žida. Balon Perl Mojzes je verižil z manufakturo in valutami, katere je nakupoval v Ljubljani ter prenašal na Reko. Protiverižniški urad mu je zaplenil 900 dolarjev ter kaznoval na 14 dni zapora. Kazen je prestal.

— **Šolskih knjig ni po knjigarnah!** Šolsko leto se je pričelo in otroci se pehajo od ene knjigarne do druge za šolskimi knjigami, a večinoma brez uspeha ker — knjig ni. Če dobiš eno, dve, — tretje, četrte itd. gotovo še nimajo, pravijo, da pa „kmalu dobe!" Je vse te knjige baje vzela v zakup „Zaloga šolskih knjig", ki pa ne da od sebe nobene — knjige, o stvari bo treba še govoriti.

— **Vinska letina in trgatev.** Po Dolenjskem in Spodnjem Štajerskem se je pretekle dni letošnja trgatev že pričela. Ker so bili zadnji trije tedni dokaj gorki in solnčni, si je grozdje znatno opomoglo in so poročila o kvaliteti letošnjega pridelka iz obeh krajev precej ugodna, izvzemši vinograde, koder je toča pobila. Glede kvantitete pa se javlja, da bo dokaj obilna.

— **Grozdje in — kosi.** Ljudje, ki imajo pri hišah „brajde", se pritožujejo, da so jim letos na njih kosi marsikak grozd „pozobali". Ker je kos, kakor znano ljubitelj sladkega grozdja, je umljivo, da si ga ni privoščil samo po „brajdah" nego še veliko več po vinogradih. Pa se ti ga tudi malo „nasrka", da leži potem po četrt ure in več naslonjen na bližnjem remeljnu . . .

— **Divji kostanj in — revni otroci.** Z nabiranjem ježic, želoda in divjega kostanja si revne družine zaslužijo v resnici lahko marsikako krono. Te dni pa je nek moški zabranjeval na ljubljanskem gradu nabirati takim otrokom kostanj pod drevjem, češ da ga sme samo on pobirati. Če je mestna občina dala tudi letos kakemu trgovcu kostanj po mestnih drevoredih v pakup, ne vemo.

— **Zagonetno streljanje na Ljubljanskem polju.** Na Ljubljanskem polju pri municijskih skladiščih so se tekom včerajšnje noči čuli številni streli. Prvič okoli 10. ure ponoči. Kakor čujemo, je baje nekdo vrgel proti stražam in skladiščem lahko bombo, vsled katere je bil ranjen neki vojak. Straže so začele streljati ter so oddale več alarmnih strelov. Streljanje se je ponovilo okoli ene ure in potem okoli 3. zjutraj. Zadevo preiskujejo merodajni vojaški faktorji. Kaj dožene preiskava, poročamo. Po mestu se širijo razne govorice, ki pa niso popolnoma utemeljene.

— **Poroke.** V Zagrebu se je poročil železniški komisar Makso pl. Lukanc z gdč Klotildo Stipančič-Singerjevo. — V Celju se je poročil dr. Božidar Ravnikar z gdč. Emico Klinčevo. — V Mariboru se je poročil g. Eman Ilich z gdč. Tilko Mesaričevo iz Selnice. — Danes se je poročila hčerka posestnika in trgovca Alojzija Pečnika iz Stožic Rezika z Joškom Kršmancem, posestnikom in trgovcem iz Kamnika. Bilo srečno!

— **Ameriške posmrtnine.** „Ameriška Domovina" v Clevelandu je dobila iz urada Alien Property Custidian v Washingtonu navodila, kako se izplačajo posmrtnine onih oseb, ki so umrle tekom vojne v Ameriki pa so zapustile posmrtnino dedičem v stari domovini. Za Jugoslavijo so vse ovire odstranjene in se bo denar izplačal, kakor hitro bodo tozadevne listine v redu. Opozarjajo pa se uradi vseh jugoslovenskih organizacij, da store potrebno in pripomorejo dedičem do njihovega denarja. Slovenskega denarja je v Washingtonu mogoče 200.000 dolarjev, to je okoli 15 milijonov kron. Zaplenjene posmrtnine se izplačajo samo dedičem, ki žive v Jugoslaviji, Čehoslovaški ali Poljski, ako je kak tak dedič sedaj na primer podanik Nemške Avstrije in tam živi, ne more dobiti posmrtnine. Bivati mora v Jugoslaviji in jej pripadati, ali pa živi lahko, kakor rečeno, v Čehoslovaški ali Poljski.

— **Umrla je v Ljubljani soproga** sodnega nadoficijala g. Adela Železnik. N. v m. p.!

— **V nedeljo, dne 26. septembra** se vrši vrtni koncert v restavraciji Bellevue od pol 4. do pol 7. Svira godba drav. divizije. V slučaju slabega vremena se vrši v notranjih prostorih.

Najnovejša poročila.

POLOŽAJ NA KOROŠKEM.

Celovec, 22. septembra. Nemci so uvideli, da je plebiscitna cona A zanje definitivno izgubljena, ako se plebiscit izvrši ob določenem roku. Zato spletkarijo s pomočjo italijanskega delegata na vse načine, da bi se plebiscit odgodil. Opozarjamo našo javnost, predvsem pa naše ljudstvo na Koroškem, naj se izogiba vsemu, kar bi dalo povod plebiscitni komisiji, da bi ugodila tej nemški želji. V našem interesu je, da se plebiscit izvrši čim najpreje, da zavladajo na Koroškem zopet redne razmere.

JUGOSLOVENSKA - ITALIJANSKA POGAJANJA RADI JARDANA.

Trst, 22. septembra. Po poročilih iz Rima se je italijanska vlada izjavila, da nima nič proti temu, ako se vrše pogajanja med grofom Sforzo in dr. Trumbićem na jugoslovenskem ozemlju. Kot mesto pogajanj stopa zopet v ospredje Ljubljana.

DIREKTNA POGAJANJA Z ITALIJO.

— d **Rim, 21. septembra.** (Brezžično.) **Italijanski minister za zunanje posle grof Sforza je izjavil pred odsekom za zunanje posle, da je namen vlade, rešiti jadransko vprašanje v direktnih pogajanjih z Jugoslavijo, to pot sta predlagala Lloyd George in Millerand.** (Je naš list javil že včeraj. Ured.)

Zagreb, 21. septembra. »Riječ« poroča iz Beograda, da bo minister za zunanje stvari v kratkem odpotoval na sestanek z italijanskimi delegati. Nikola Pašić ne bo odpotoval k tem pogajanjem, ker želi sodelovati v volilnem boju radikalne stranke.

PRAVNIŠKA FAKULTETA V SUBOTICI.

— d **Beograd, 21. septembra.** Javlja se, da se je vpisovanje na pravniško fakulteto v Subotici začelo 15. t. m. in traja do 1. oktobra, nakar se bodo pričela redna predavanja. Vsled sklepa ministrstva za prosveto bodo dijaki prvega in drugega semestra beograjske vseučilišča, ki prejemajo državne štipendije, poslani v Subotico v svrho nadaljevanja študij. Vseučilišče v Subotici je organiziralo rekviriranje udobnih sob za dijake pod povoljnimi pogoji. Razen tega se je osnovala tudi dijaška menza. Kakor znano, so življenske razmere v Subotici najcenejše v vsej Jugoslaviji.

TRGOVINSKA POGODBA S ČEŠKOSLOVAŠKO.

— d **Beograd, 21. septembra.** Po trgovinski pogodbi s Češkoslovaško bodo dobili od odobrenega izvoza 15.000 vagonov žita Čehoslovaki 800 do 900 vagonov. Razen tega dobi Češkoslovaška iz Jugoslavije 200 vagonov masti in svinjskega mesa. V zameno dobi Jugoslavija koks, sladkor in železo. V pogodbi je tudi določeno, da se bodo v Češkoslovaški popravljale naše lokomotive in vagoni. Pričela so se tudi pogajanja o carinski pogodbi, ki se bodo nadaljevala v Haagu. Naši delegati bodo odpotovali še ta teden v Prago.

SPOR V ČEŠKI SOC. DEMOKRACIJI.

— d **Praga, 21. septembra.** (ČTU.) Danes so se sestali zastopniki socialnodemokratske delavske stranke in sklenili, da bo kongres stranke dne 27. in 28. decembra t. l. Vodstvo stranke so pooblastili, naj z vsemi dopustnimi sredstvi doseže vzpostavitev rednega stanja v stranki. Organa stranke sta samo »Pravo Lidu« in »Večernik«.

MILLERAND, PREDSEDNIK FRANCOSKE REPUBLIKE.

Pariz, 22. septembra. Jutri se sestane kongres, ki ga tvorita parlament in senat, da izvoli mesto odstopivšega Deschanela novega predsednika francoske republike. Kongres se sestane ob 14. uri. Za predsednika bo nesporno izvoljen brez protikandidata Millerand.

Kultura.

— **Predavanje o naši ornamentiki.** Včeraj je v Jakopičevem paviljonu za obrtno šolo g. Inkiostri - Midenjak imel strokovno predavanje o jugoslovenski ornamentiki in o izdelovanju umetnega pohištva. Predavanje, katerega so se udeležili skoro vsi profesorji na obrtni šoli ter velika množina dijakov, je posetil tudi češki generalni konzul dr. Beneš in zastopnik čehoslovaških železnic n. Vondraček. Vsi navzoči so z živim zanimanjem sledili izvajanjem g. Inkiostrija. Posebno se je zanimal za tvarino g. konzul, ki je po končanem predavanju izrazil predavatelju svojo iskreno zahvalo in mu čestital.

— **Narodnogospodarski Vestnik,** št. 17. Vsebina: 1. Kratek pregled direktnih davkov v Srbiji. 2. Izterjavanje zaostalih davkov. 3. Davčne in druge olajšave za nove hiše in stanovanja. 4. Gospodarske vesti: Užitninska linija v Ljubljani. — Sladkorne tvornice v Jugoslaviji. — Izvoz pšenice. — O novih konzumnih davkih (trošarina). — Monopoli v naši državi. — Naredba celokupne deželne vlade za Slovenijo, dogovorno z oddelkom ministrst. za trgovino in industrijo in z odsekom za prehrano v Ljubljani o agenturnih in komisijskih podjetjih, o menjalnicah in trgovanju z valutami in o nekaterih trgovskih obrtih na debelo. 5. Društvene vesti: Umrla je. Izkaz društvene posredovalnice. 6. Začasna nemško-slovenska kemijska terminologija.

Gospodarske vesti.

— **Ljubljanski trg.** Mesarji zahtevajo odločno povišanje cen za mast in prašičje meso. Na podlagi točnih informacij zahtevajo v Sremu za prašiče 32 do 33 K za kg žive teže. Transport do Ljubljane stane 2 K za 1 kg. Bačka zahteva 31 do 32 K za kg žive teže. Ker pa je tam slabše blago in je transport daljši, so isti stroški. V Ljubljano postavljen prašič stane torej od 35 do 37 kron za kg žive teže. Vzlic tej visoki ceni se še ne more reči, da so došle cene na kulminacijo. Da ne ostane ljubljanski trg brez masti, katere se letos konzumira v posebno veliki meri, se bodo morale nekoliko zvišati cene masti in prašičjemu mesu z dnem 25. septembra t. l. Zelo občutno primanjkuje v Ljubljani in tudi drugim krajem Slovenije, ki kupujejo v Ljubljani, prvovrstnih mesnih izdelkov v obliki klobas in različnih pastet, kot je to tako udomačeno na Češkem in tudi deloma že v Avstriji. Pri nas, ko se kolje taka množina prašičev, bi se morali vsi deli kar najintenzivneje izrabiti in nuditi konsumentu res prvovrstno okusno blago. Naši mesarji pa najraje ostajajo pri starih navadah in se težko dvignejo nad kranjsko klobaso. Bilo bi zelo umestno, ko bi pričeli tozadevno malo premišljevati in se malo učiti od Čehov ter bi v najkrajšem času kaj pozitivnega ukrenili. Prodaja omenjenih izdelkov bi bila zelo ugodna olajšava mali kot gostilniški kuhinji, — seveda le prvovrstne izdelke. — Jajec na ljubljanskem trgu še vedno ni, tudi če se jih plačuje po 2 kroni. Istotako primanjkuje perutnine. — Tudi krompirja ni, ker se trdovratno zahtevajo visoke cene. Pričelo se je že tudi v manjših množinah izvažati krompir. Domači konzumenti se oskrbujejo s krompirjem na deželi z nakupom na debelo. Plačujejo do 150 K za kg. Dovoz gob je prenehal.

— **g Veletrgovci se trsole iz Ljubljane? Iz trgovskih krogov nam pišejo:** Čujemo, da nameravajo veletrgovci vsled premaknitve ljubljanske užitninske črte ustanoviti družbo za zgradbo velikih skladišč v Zalogu, kjer bodo shranjevali svoje blago, kar bi bilo nemara Ljubljani v veliko škodo, ker bi se s tem zmanjšal tujski promet in bi jela padati v Ljubljani trgovska podjetnost in bi Ljubljana izgubila svojo veljavo kot trgovsko središče. Trgovci trde, da so k temu koraku za to prisiljeni, ker bi najmanjši kramar v okolici v tem slučaju lahko ceneje prodajal kot veletrgovec v Ljubljani. Ali bi se ne mogel najti modus, da bi ostala ta skladišča v Ljubljani, ne da bi se jih obremenjevalo z ljubljanskimi užitninskimi dokladami? Morda bi se dal doseči pameten sporazum v tem vprašanju med mestno občino in trgovci?

— g **Parniki se vračajo.** Te dni so prišli v Gruž parniki »Salona«, »Sparta« in »Višegrad« ogrsko-hrvatskega paroplovnega društva, ki so bili dosedaj rekvirirani po Franciji in so vršili službo med Carigradom in Beirutom. Sedaj jih je francoska vlada v zmislu odloka mirovne konference vrnila. Od teh parnikov je parnik »Salona« prišel v petek v Baker, kjer se sedaj urejuje, ker ga društvo namerava staviti v dalmatinsko službo. Upati je, da bo kmalu zaplul po našem morju zopet eden naših najelegantnejših in najudobnejših parobrodov.

— g **Radi draginje premoga.** V predzadnji seji narodnega predstavništva vložil je poslanec dr. Fran Novak s tovariši interpelacijo na g. ministra za šume in rude, v kateri se povdarja nezaslišano povišanje cen trboveljskemu premogu; interpelacija zahteva od centralne vlade v Beogradu pojasnilo, jeli so se ta zvišanja izvršila v sporazumu s centralno vlado; interpelacija zahteva dalje od vlade, da takoj provzroči premestitev sedeža in knjigovodstva trboveljske premogokopne družbe v našo državo in da vrši vlada vso kontrolo nad produkcijo in nad cenami premoga.

— g **Krušne cene.** Od četrtka 23. tm. dalje se bode prodajal en kilogram belega kruha po 14 K in 1 kg črnega kruha po 8 K. Pol kilograma težki hlebi ali štruce se smejo računati po 7 K, odnosno po 4 K.

— g **Nova alpska železnica.** Te dni steče nova alpska železenica med Francijo in Italijo. Gradnja te železnice se je začela meseca avgusta 1918.

— g **Izvoz italijanskega grozdja.** Milanska trgovska zbornica poroča, da je vlada dovolila prost izvoz svežega italijanskega grozdja.

Borze.

Zagreb, 21. septembra. Devize: Berolin 180—184, Italija 515—518, London 0—0, Novi Jork 115—116, Pariz 780—790, Praga 164—165, Dunaj 40 do 40.50. Bukarešta 0—0. Valute: dolarji 113.50—114.50, avstrijske krone 40.50 do 41.50, carski rubelji 125—128, francoski franki 765—0, napoleondor 412 do 416, nemške marke 190—195, romunski leji 225—230, italijanske lire 502—508, bolgarski levi 0—0, angleški funt 0—0, češkoslovaške krone 170—180. Blago: pšenica, franko sremske postaje, 700 do 820, ječmen 450—500, oves 230—250, koruza 293—320, moka št. 0 1200—1230, št. 2 1080—1110, št. 0 960—1000.

Beograd, 21. septembra. Danes borza radi praznika pravoslavne Male Gospojne ni poslovala.

Curih, 21. septembra. (ČTU.) Devize. Berolin 9.75, Holandija 192.75, Novi Jork 617, London 21.75, Pariz 41.90, Milan 26.90, Praga 7.90, Beograd 20, Zagreb 5, Budimpešta 2.10, Dunaj 2.70, avstrijske žigosane krone 2.40.

Dunaj, 21. septembra. (ČTU.) Devize. Amsterdam 8000, Berolin 498.50, Curih 4100, Kristijanija 3700, Kodanj 3700, Stockholm 5150. Valute: nemške marke 492.50, romunski leji 515, bolgarski levi 380, švicarski franki 4075, francoski franki 1700, italijanske lire 1090, angleški funti 850, ameriški dolarji 235, carski rublji 280,

— **V septembru** je najlepše na **Klopinskem jezeru.** Hotel otvorjen celo leto. Izborna postrežba.

Šolstvo.

— **Enoletni gospodinjski tečaj na liceju** se otvori s 1. oktobrom, ako se zglasi do 26. septembra zadostno število gojenk. Pojasnila pri ravnateljstvu v Mladiki.

— **Licejska ljudska šola.** V ponedeljek 27. septembra ob 8. prične pouk zaenkrat samo za 3. razred v Mladiki.

— **Trgovski tečaj na liceju.** Vpisovanje v trgovski tečaj je 29. septembra od 9. do 11. Sprejemni izpit se vrši 30. septembra ob 8. Redni pouk pa prične s 1. oktobrom ob 8. Ponavljalni in dodatni izpiti pismeni se vrše 4. in 5. oktobra ob 8. zjutraj in ob 14., ustni izpiti 6. oktobra ob 8.

Sokolstvo.

— **Koroški dan.** Pozivljamo ponovno vsa bratska društva, **da priredé v nedeljo dne 26. t. m. zbirke za Narodni svet na Koroškem. Povsod se naj vrše tudi manifestacijska zborovanja. Dolžnost vsakega društva je, da žrtvuje vse, kar je v njegovi moči. Nemci žrtvujejo ogromne svote za agitacijo in delajo z vsemi silami na to, da uničijo naš živelj. Zato je dolžnost nas vseh, da v zadnjem trenotku storimo vse, kar je v naši moči.**

— **Manifestacijsko zborovanje Sokolstva za Koroško se vrši v nedeljo dne 26. t. m. ob 11. v Narodnm domu.** Na shodu govore zastopniki Koroščev. Pozivljamo vse brate in sestre, da se udeleže zborovanja v kar največjem številu.

— **Sokolski odsek Ježica** priredi v nedeljo 26. t. m. pri Urbančku na Posavju svojo vinsko trgatev v prid fondu za zgradbo Sokolskega doma in koroškemu dnevu. Ob 15. začetek trgatve, srečolov, šaljiva pošta, ples, petje, godba. Za dobro jed in pijačo vsestransko preskrbljeno. Prireditev se vrši ob vsakem vremenu. Previtu sokolstva naklonjeno občinstvo se vabi, da se udeleži imenovane trgatve kar najobilneje. Zdravo! — Odbor k

— **Telovadni odsek šentvidskega Sokola na Skaručni.** V nedeljo dne 26. tm. priredi tukajšnje društvo s sodelovanjem sokolskih društev iz okolice javno telovadbo z veliko ljudsko veselico ter s sodelovanjem mengiške godbe in pevskega društva »Zarja« iz Tacna v prostorih brata Vodeta. Spored: I. Ob pol 2. sprejem gostov pred Skaručno in obhod po vasi. II. Kratek odmor. III. Javna telovadba. IV. Po telovadbi ljudska veselica (srečolov, šaljiva pošta). Vstopnina k telovadbi: sedeži 8 K, stojišče 4 K. k

— **Telovadno društvo Sokol Zagorje ob Savi** priredi v nedeljo dne 26. tm. pešzlet na Medijo - Izlake, spojen z javno telovadbo. Odhod točno ob pol 13. od Sokolskega doma. Telovadba ob 15. Sodeluje rudniška godba. k

Turistika in sport.

— **V petek, dne 24. tm.** ob 17.30 se vrši na prostoru SK. Ilirija ob vsakem vremenu nogometna tekma med SK. Hermes in SK. Primorje. k

— **Konjski dirki v Mariboru.** Dne 25. in 26. t. m. se vršita na Teznu pri Mariboru dve veliki konjski dirki.

Društvene vesti in prireditve.

— **Slov. dijaška zadruga v Pragi** priredi dne 22. tm. v Šoštajnu koncert. Pevske točke, orkestralne točke, ples.

Osrednja zveza javnih nameščencev v Ljubljani je poslala ministrskemu predsedniku in ministru dr. Kukovcu brzojavno protest proti baje nameravanemu povišku prejemkov, ker bi znašal tak povišek jedva 25% decemberskih doklad ter bi javni nameščenci dobili kvečjemu 50 do 300 K več, v mnogih primerih pa niti 50 K. Hkrati prosijo, naj se sprejme vsaj materijalni del po slovenski pokrajinski vladi predložene službene pragmatike ter obžalujejo, da se rešuje uradniško vprašanje brez sodelovanja Osrednje Zveze v Ljubljani in ostalih jugoslovenskih savezov.

Raznoterosti.

* **Novo operno gledališče v Pragi.** Francosko ministrstvo lepih umetnosti se je odločilo, da odstopi za opero gledališče, katero je postavil Ludvik XV. v Verasillu za markizo Pompadourovo, ki pa ni doživela otvoritve, ker je gradba trajala dolgo. V letih 1875—79 je služilo poslopje zborovanju francoskega parlamenta in je bilo v to svrho adaptirano. Gledališče zajame 1000 oseb. Služilo bo samo operi.

* **Draga molitvena knjiga.** Na neki privatni dražbi v Londonu je bila prodana te dni molitvena knjiga, ki je bila doslej last neke stare plemiške rodbine, za 700.000 K. To je mala knjiga v formatu 15krat 20 cm in ima 116 pergamentovih listov s 43 miniaturnimi slikami, ki so prekrasno francosko delo iz 15. stoletja. Knjigo je kupila narodna galerija v Melbournu.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Vinske sode (hramne) proda po 60 vin. liter. Franc Lenart, Ptuj, Srbski trg 2.

Spalna soba in druge pohištvo ter oset na prodaj. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 7150

Proda se klavir dobro ohranjen tvrdke »Rudolf Stelzhammer« po nizki ceni. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 7170

Proda se vsled družinskih razmer nova svilena obleka za kron 2.400·— Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 7220

Čisto svinjsko mast, doma topljeno, razpošilja in sprejema ponudbe od 50 kg naprej po najnižji dnevni ceni tvrdka **Janko Popovič, Ljubljana.** 5931

Učenec za kleparsko obrt, 14 - 15 let star, se sprejme takoj. **Ivan Rueh, klepar Metlika.** 7248

Uradnik išče meblovano mesečno sobo s separatnim vhodom. Ponudbe pod „Meblovana meseč. soba 7092« na upravništvo Slov. Naroda. 7092

Proda se v Ljubljani hiša z velikimi trgovskimi lokali na prometni cesti. Posredovalci izključeni. Ponudbe pod „Hiša 7219" na upravništvo Slov. Naroda. 7219

Proda se telefon, železna peč, kuhinjska kredenca, predsobna stena in španska stena. Križevniška ulica 6, dvorišče. 7233

Trstje za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4·80 pri večjih naročilih znaten popust **Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo.** 4256

Petrolejske vrče in zaboje kupujemo (zaboj z dvema) vrčema po K 50.— franko postaja odpošiljatelja. **Hrovat & Komp.** Ljubljana. Poleg realke. 7144

En par lahkih konj z vozom in voznikom se za vožnje, event. tudi z osebnim vozom (break) za vožnje na deželo odda. Pojasnila vsak dan od 10—11 ure dop. Gosposvetska cesta 4/I desno. 6578

- - Pisemski papir - - v mapah 10/10 v veliki izbiri, **razglednice** umetniške in druge na debelo in drobno pri **L. Pevalek,** Ljubljana, Židovska ulica 4. 6955

Akademik begunec, absolvent realke, in 2 geodetskih tečajev z odličnim uspehom, išče primerne službe pri kaki stavb. družbi ali podjetju za takoj. Ponudbe pod „Nujna potreba 7182" na upravništvo Slov. Naroda. 7182

4000 kron plačam osebi, ki mi preskrbi stanovanje v mestu, če mogoče v sredini, obstoječe iz 3—4 sob s kuhinjo in električno razsvetljavo Ponudbe pod „Majhna družina 7218" na upravništvo Slov. Naroda. 7218

Stroj za izžagavanje tenkih deščic (Maschinen-Laubsäge) se kupi. Ponudbe s ceno na M. Pogačnik, Ljubljana, Reber št. 15. 7213

Proda se nekaj pohištva in pisarniška pisalna miza. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 7232

Kupi se lep, dobro ohranjen pianino. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 7230

Odgojiteljica k osemletnem fantku in šesletni deklici se sprejme s 1. okt. t. l. Ponudbe na naslov: Franc Lenart, Ptuj. 7247

Profesor išče meblirano sobo, najraje v bližini realne gimnazije. Ponudbe pod „Profesor 7181" na upravništvo Slov. Naroda. 7181

Sobo če le mogoče s hrano v mestu ali Šiški, išče trgovski uradnik. Cena postranska stvar. Ponudbe pod „Vdovec 7167" na upravo Slov. Naroda. 7167

Dva boljša gospoda se sprejmeta na dobro domačo hrano pri gospe **Mariji Nežič, Gosposka ul. 3, II. nadstr. levo.** 7236

Sedlo (Offiziersbock) se proda. Nunska ulica št. 19, Ljubljana. 7226

Eleganten potovalni kovčeg in daljnogled se proda. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 7224

Ovsa in zdrave koruze več vagonov ima oddati takoj s postaje Ljubljane ali franco vsaka postaja v Sloveniji tvrdka Paternost & Remic, Ljubljana, Rimska c. 2. 7243

Mesečna soba s pohištvom ali brez, s posebnim vhodom se vzame v najem proti dobrem plačilu. Ponudbe se prosijo na **Anončno ekspedicijo Al. Matelič.** 7222

Avtomobile

„Fiat", Turin 18 »BLR«, 18 »BL«, 18 »P«, 15 »TER« na novo popravljene, da vzdrže vsako presizkušnjo, prodajajo **Dari & Co, Trst, Cereria 6.** 7083

Sprejme se takoj 4 do 5 dobro izvežbanih **čevljarskih pomočnikov.** Plača akordna (od para), hrana in stanovanje preskrbljeno. Nastop takoj. **Maks Pečnik,** tovarna čevljev, Gameljne nad Ljubljano. 7231

3000 K nagrade onemu ki preskrbi boljši stranki brez otrok v Ljubljani ali neposredno pri mestu stanovanje, obstoječe iz nemeblovane kuhinje in ene ali več sob ali tudi samo nemeblovano sobo s posebnim vhodom in pravico do souporabe kuhinje. Ponudbe pod „Izredna nagrada 7239" na upravništvo Slov. Naroda. 7239

Francoščino in klavir poučuje zopet **A. Potočnik, Aleksandrova ul. 11. pritl.** 7209

I[a] apno v kosih in drobno dobavlja na vagone **AVA, tov. Laško.**

Klobuke velurje in iz klobučevine prebarva takoj v vseh modernih niansah ravnotako vse druge predmete. 6086 **Tovarna Jos. Reich, Ljubljana.**

Zaganje drv z motorjem se priporoča po najnižji ceni in točni postrežbi **Anton Puclhar, Ljubljana, Poljanski nasip 22, I. nadstr.**

G. F. Jurásek uglaševalec glasovirjev in trgovec z glasbili **Ljubljana, Wolfova ul. 12**

Trgovski sotrudnik starejša moč, se takoj sprejme v večjo manufakturno detajlno trgovino v Ljubljani. Ponudbe z navedbo plače naj se pošiljajo na upravništvo Slovenskega Naroda pod »Trgovski sotrudnik 7044«.

SENO v balah prešano postavno vagon kolodvor s plahto pokrito **kupujem** dobro kvaliteto. Ponude z naznako cene na: **Novak, Zagreb,** Maksimirska 64. Telefon 20—60. 7131

Brezplačen pouk! Onemu, kdor mi preskrbi stanovanje, sestoječe se iz sobe in kuhinje, ali pa samo s souporabo kuhinje, tudi v predmestju Ljubljane, obvezujem se na brezplačen pouk klavirja, violine, solopetja ali srbohrvaščine. Ponudbe pod »Konservatorist 7211« na upravništvo Slov. Naroda. 7211

Prvovrstni cigaretni papir in srečnice znamke „Altesse" po najnižji ceni na debelo in na drobno priporoča trgovina **Ivan Bonač, Ljubljana, Šelenburgova ulica.** 6442

Kdo napravi 5 sodov iz macesna ali bora 11/4 colidrva 2 m visoke 1.25 m. široke, oba dna s križem. Najnižnje ponudbe na **Tvornica koža i cipela And. Jakil, d. d. Karlovac.**

Kupujemo samo na veliko **svaku količinu kože od divljači, svake vrsti kao ovče, janjeće itd.** Sve upite sa naznakom cijene za istu slati na tt. **F. Kocijan, Zagreb, Savska cesta br. 66.**

Kupi se popolno mizarsko orodje oziroma oprema za **mizarsko delavnico.** Ponudbe pod „Mizar 7240" na upravništvo Slov. Naroda. 7240

Ugodna prilika! Proda se zaradi bolezni takoj moderna **bencinov motor** 12 HP, dobro znane tvrdke Langenwolf. Motor je v rabi prav malo časa v pilarski obrti. Podrobnosti in ugodni prodajni pogoji pri lastniku Jerneju **Pirnat, pilarna, Sv. Martina cesta štev. 8, Ljubljana.** 7165

Fini Weis

Udalrik Steindl

zaročena.

Ljubljana, 22. septembra 1920.

Vdova išče službe k samostojnemu gospodu. Ponudbe pod „Gospodinja 100/7234" na upravo Slov. Naroda. 7234

Vzgojiteljica se sprejme. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7163

Dr. Ješe ne ordinira do srede oktobra. 7254

Šolske zvezke črnilo, peresa, radirke in razne druge šolske potrebščine na debelo in drobno pri **L. Pevalek, Ljubljana, Židovska ulica 4.** 6954

Kuverte trgovske in kancelijske, **papir** konceptni in kancelijski, **notni papir, konfeti, kopirni svinčniki** (olovke), **pečatni vosek** itd. na debelo in drobno pri **L. Pevalek, Ljubljana, Židovska ul. 4.** 6956

Modistinja, spretna le **prvovrstna** moč, se takoj sprejme v modnem salonu. **Marija Götzl,** Židovska št. 8. Ljubljana. 7245

Kupi se večja množina parnih cevi (Rippenrohre). Parni kotel (Dampfkessel) 6 atmosfer, stoječ ali vzidan. Transmisije 50 mm premera in stenske konsole. Ponudbe na **tvornicu koža i cipela And. Jakil, d. d. Karlovac.** 7179

Sprejme se takoj :: deček :: ki ima veselje do trgovine. Prednost imajo zmožni nekoliko nemščine. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7152

Sprejme se knjigovodkinja s prakso, ki je vajena pisarniškega dela Ponudbe na **poštni predal 50, Ljubljana.** 7164

Sodi! Večjo množino novih vinskih transportnih sodov po 300 litrov imam na prodaj. **Josip Gumzej, sodarski mojster v Poljčanah.** 7215

6 plinovih peči za sobno kurjavo, dobro ohranjenih je **naprodaj** pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani (Marjanišče). Tam se jih tudi lahko ogleda. 7221

Samo nekaj dni! Kupujem umetne zobe po visokih cenah. **F. Karner,** Hotel Slon, soba 74.

Priporočilo. Cenjenim damam se najtopleje priporoča **Leopoldina Strnad, šivilja, Kolodvorska ul. štev. 22/III, levo.** 7115

Pozor! Pozor! Filatelisti! Koroške plebiscitne znamke (avstrijske) prodaja po zmerni ceni **Ivan Oswald, Velikovec, Koroško.** Naročite jih takoj, ker je izdaja le majhna, povpraševanje pa veliko. 7198

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic: **nudim elektrotehnični materijal, betonsko železo, različen železni materijal in motorje. Zahtevajte ponudbe** **Gjorgje Grujić** **Beograd, Miletina ul. 15.**

Tečaji živih jezikov (srbohrvaščina, francoščina, angleščina, italijanščina, nemščina). Vpisovanje se vrši vsak dan od 5 — 6 ure pop. v šoli na Ledini (Komenskega ulica), kjer se dobe vsa potrebna pojasnila. Zasebne ure in pouk v skupinah. Sprejema se v prevajanje inozemska trgovska korespondenca. Uspeh zajamčen. S poukom se prične 1. oktobra. **Josip Jeras dipl. iz francoščine na univerzi v Bordeauxu.** 7244

Proda se več skoraj novih oblek za manjšega močnejšega gospoda, 3 zimske sukne in površnik, nekaj moških klobukov št. 57, popolnoma nove moške galoše št. 40 in 2 vinska sodčka za 60 in 64 litrov. Poizve se: **Gorupova ulica št. 3, II. nadstr. levo.** 7225

Po zelo znižani ceni nova dvokolesa plašči, zračnice, šivalni stroji in vsakovrstni deli, **kolesarske svetilke, goriice itd.** Sprejme se v popravilo dvokolesa in razni stroji pri **Batjelu, Ljubljana, Stari trg št. 28.** 6524

Mavec (gips) v veliki množini naprodaj pri tvrdki **VOJNOVIC & Cie, Dunajska cesta št. 22.**

Dobavim takoj vagon la alabastrovega mavca (gips) tudi v količinah od 50 kg naprej. Dental-Depot **O. Golob, Ljubljana, Dunajska cesta štev. 17.** 6545

- Šivalni stroji dospeli - **za obrtno in rodbinsko rabo v vseh opremah.** Istotam se dobi vse posamezne dele, igle in olje, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje. **Josip Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nas. 7.**

Skaboform se zopet dobiva! Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte v najbližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno **dr. Flescha originalno Skaboform. mazilo.** Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder „Skaboform". Dobiva se po vseh lekarnah. Generalna zaloga za Ljubljano in okolico **Rih. Sušnik, „pri Zlatem jelenu" IV. Marijin trg.**

Medjunarodna špedicija Emil Eichhorn Brod na Savi, Bosanski Brod, Osijek I., Zagreb Frankopanska 9. **Spedicije svake vrsti, carinjenje, preselenja u vlastitim pokučtvenim kolima itd.** Brzojavi: **Eichhorn.**

Specerijsko in delikatesno blago dobro asortirano kolonijalno, raznovrstno kavo, čaj, riž, čokolado, kakao, olje, testenine, milo, sir, klobase, slanino, gnjati, konservirane ribe, konjak, rum, likerje ter bogato zalogo šampanjca in vino v steklenicah ter divjačino, samo prvovrstno blago priporoča **Ant. Stacul v Ljubljani.**

!! Naročite !! V teku 10 dni prispe večja množina dežnih plaščev vseh številk od 44 — 56 v raznih oblikah za dame in gospode. Izdelek in kakovost švicarska v ceni od K 900. — do K 1050. — za komad. **Zajamčeno nepremočljivi!** Naročila sprejema: Prva kranjska razpošiljalnica **Schwab & Bizjak, Ljubljana, Dvorni trg 3.** Pri poštnih naročilih zadostuje samo navedba številke.

Črna pločevina, pocinkana železna pločevina, cinkova in bela pločevina, žica, betonsko okroglo železo, ploščato, okroglo, kotovno, kvadratno, U-železo itd. Nosilci, valovita pločevina, surova in pocinkana, žičniki! Tekoče dobavljajo prima tvorniške kvalitete **Ad. Löw & Sohn,** Eisen- und Metallwerke, **Ma. Lanzendorf bei Wien.** Abt. Blech- u. Eisengrosshandlung. Centralna pisarna: **WIEN, X., Absbergg. 17. — Telefon 55384 in 53257.** Skrajšan naslov za pisma: Ad. Löw & Sohn, Wien, X. Brzojavi: Adlöwsohn Wien 75

Nepremočljivi dežni plašči iz pristnega angleškega Waterproof cloth se dobijo pri tvrdki **A. & E. Skabernè Ljubljana, Mestni trg štev. 10.**

Modni salon Stuchly - Maške **LJUBLJANA,** **Židovska ul. 3,** **Dvorski trg 1.** Priporočam veliko izbiro najnovejših **modelov, svilenih klobukov, čepic in slamnikov za dame in deklice.** **Popravila točno in ceno.** Žalni klobuki vedno v zalogi.

Potrebujem jednog samostalnog zubnog tehničara za laboratorij, koji je perfektan u svojoj struci. Plato K 8000·— mesečno. Stupiti može najdalje do 1. oktobra o. g. **L. Beloševič, zubni lekar, Beograd, Makenzieva ul. 7.**

✝

Potrtim srcem javljamo vsem prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša iskrenoljubljena dobra soproga, mati, tašča, stara mati

Adela Železnik

soproga sodnega nadoficijala

previdena s svetotajstvi za umirajoče po kratki mučni bolezni danes mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage pokojnice se vrši 23. septembra 1920 ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti Stari trg št. 9, na pokopališče pri Sv. Križu.

LJBBLJANA, dne 21. sept. 1920.

Ivan Železnik, soprog. — **Bogomir,** sin. — **Adela in Gabrijela,** hčeri. — **Jožica,** sinaha. — **Mirček,** vnuk.

Zahvala.

Presrčno se zahvaljujem vsem zastopnikom vojaških, civilnih in duhovskih oblasti, vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za vse izraze iskrenega sočutja ob bridki izgubi mojega sina, gospoda majorja

Jurija Deisingerja

kakor tudi za čaščeče spremstvo na njega zadnji poti.

V Ljubljani, dne 20. septembra 1920.

Žalujoča mati Apolonija Deisinger,

v svojem in sorodnikov imenu.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«. Za inseratni del odgovoren Valentin Kopitar.